

Program
Rosenbergdagarna
27-28 september 2024

Ett forum för biologisk mångfald i Örebro län.
Årets tema: vatten och våtmarker.

Arrangörer för Rosenbergdagarna 2024

Länsstyrelsen Örebro län medverkar.
Konferensen delfinansieras av Alvins fond.

Program Rosenbergdagarna

2024

Forum för biologisk mångfald i Örebro län 27-28 september.

Fredag 27 september

Moderatorer:
Ewa-Leena Johansson
Kent Halttunen

Tid ca.

08.30

REGISTRERING & MINGEL

09.00 Invigning av konferensen

Lena Rådström Baastad, Landshövdingen

09.15 Våtmarkslandskapet förr och idag

Magnus Persson, våtmarkssamordnare på Länsstyrelsen Örebro

10.00 Torvmarker, klimat och återvätning

Åsa Kasimir, docent i naturgeografi vid Göteborgs universitet

10.45

FIKA & UTSTÄLLNINGAR

11.15 Lägesbeskrivning för länets grod- och kräldjur

Jan Malmgren, ekolog

11.45 Lägesbeskrivning för länets våtmarksfåglar

Ronnie Lindqvist, Närkes Ornitologiska Förening

12.15

LUNCH & UTSTÄLLNINGAR

13.15 Utdelning av Rosenbergpriset

Närkes Ornitologiska Förening

13.30 Närkes flygande juveler - landskapets trollsländor

Per Karlsson-Linderum, biolog

14.00 Våtmarksrestaurering

Jonas Ohlsson, projektledare Naturskyddsföreningen Örebro län

14.30 Restaurering av rinnande vatten

Daniel Bergdahl, vattenvårdshandläggare på Länsstyrelsen Örebro

15.00

FIKA & UTSTÄLLNINGAR

15.30 Paneldebatt (samtliga föreläsare)

Moderatorer: Daniel Gustafson & David Tverling

16.10 Våtmarksarbetet – vad är gjort, vad är på gång
ur ett nationellt och europaperspektiv?

Matti Ermold, naturvårdshandläggare på Naturvårdsverket

16.40 Hopajola - 30 år för länets natur
Utdelning av Hopajolas hederspris

Hopajola

17.00 Avslutning & information om dag 2

Vissa korrigeringar av programmet kan ske.

Lördag 28 september

08.30 Samling.

09.00 Avresa med buss från **Stora Hjortstorp**.

14.00 Återsamling med fika vid **Stora Hjortstorp**.

Gruppvis summering av intrycken.

14.45 Lars H Johansson håller föredrag om Oset-Rynningeviken

15.30 Avrundning av dagen.

16.00 Rosenbergdagarna slut.

Busstur 1 - Skapa våtmarker i odlingslandskapet

Besöksmål:

Heden, Nälön och Säbylund.

Ciceroner:

Per Wedholm, Örebro kommun

Sören Eriksson, entreprenör

Busstur 2 - Restaurera våtmarker i odlingslandskapet

Besöksmål:

Kvismaren, Öby kulle & Ormkärrsplattformen samt
Kvismare fågelstation.

Ciceroner:

Dan Käll, Länsstyrelsen Örebro län

Lars H Johansson, Närkes Ornitologiska förening

Busstur 3 - Restaurering av rinnande vatten

Besöksmål:

Svennevadsån och Täljeån, Almbro.

Ciceron:

David Kvarnsudde, Länsstyrelsen Örebro län

Busstur 4 - Restaurering av våtmark i skogslandskap

Besöksmål:

Lillsjöbäcken, Nora

Ciceroner:

Magnus Persson, Länsstyrelsen Örebro län

Jesper Hansson, Jespers Naturvård och Inventering

Våra föreläsare

Magnus Persson, våtmarkssamordnare på Länsstyrelsen Örebro län

Magnus arbetar med att planera våtmarksrestaureringar i länets naturreservat. Idag är det stort fokus på att återställa hydrologin i myrar och mossar genom att plugga och lägga igen diken. En åtgärd som ger multipla förtjänster både för klimat, arter samt ett renare vatten. I sitt föredrag kommer Magnus ge en bild av våtmarkslandskapet förr och idag.

Åsa Kasimir, docent i naturgeografi vid Göteborgs universitet

Åsa forskar om hur växthusgaser från mark påverkas av markanvändning. Särskilt fokus är växthusgaser från beskogad dikad torvmark och restaurerade torvmarker. I sitt föredrag berättar Åsa om hur stora utsläppen av klimatgaser är från dikade torvmarker som används för torvtäkt, jord- och skogsbruk. Vilka gaser som avgår efter återvätning, hur man får ner utsläppen till en låg nivå och möjliggöra en ny kolinlagring i torv.

Jan Malmgren, ekolog

Jan har jobbat för att föra upp grod- och kräldjuren på agendan, liksom de ekosystem de nyttjar; våtmarker, småvatten, hagmarker och relikta miljöer från ett varmare klimat. I samarbete med Länsstyrelsen i Örebro län, Örebro kommun och naturvårdsföreningar har han initierat inventeringar, i såväl skapade som restaurerade småvatten för groddjur och särskilt större vattensalamander. I sitt föredrag kommer Jan ge en närmare lägesbeskrivning för länets grod- och kräldjur.

Ronnie Lindqvist, fågelskådare & amatörornitolog

Ronnie har suttit 16 år i styrelsen för Närkes Ornitologiska Förening, varav tre som ordförande. Under tiden 2005 till 2015 genomfördes Atlasinventering 2 av fåglar i Närke där han var flitig inventerare och blev senare projektledare för fågelatlasen *Närkes Fågelvärld*.

I sitt föredrag kommer Ronnie belysa de senaste årens utveckling för några våtmarksberoende fågelarter i vårt län.

Per Karlsson-Linderum, biolog

Fågelskådare, entomolog, "skogsaktivist" och allmänt naturintresserad. Han arbetar som konsult med fokus på naturvärdesinventering, artskydd och fågelinventeringar. Per är författare till boken *Närkes trollsländor*. I sitt föredrag kommer han prata om Närkes flygande juveler och ge en lägesrapport för landskapets trollsländor.

Jonas Ohlsson, projektledare Naturskyddsföreningen Örebro län

I de projekt Jonas driver, kombineras naturvårdsåtgärderna (restaurering av vattendrag och våtmarker) med skolundervisning. Under hans föredrag kommer han berätta om hur arbetsprocessen i projekten ser ut och ge förslag på hur vi kan koppla samman naturvården med fler delar av samhället.

Daniel Bergdahl, vattenvårdshandläggare på Länsstyrelsen Örebro län

Daniel är utbildad fiskeribiolog efter att ha genomgått fiskevårdsprogrammet på Göteborgs Universitet. Han är idag vattenvårdshandläggare och jobbar främst med vattenförvaltning, restaurering av vattenmiljöer samt med tillsyn och prövning av dammar och vattenkraftverk.

I sitt föredrag behandlar Daniel temat om restaurering av rinnande vatten.

Matti Ermold, naturvårdshandläggare på Naturvårdsverket

Matti har arbetat med våtmarker de senaste 15 åren. Han behandlar våtmarksfrågor kopplat till finansiering och uppföljning. I hans föredrag kommer han tala om naturrestaureringsförordningens påverkan på våtmarksarbetet.

Bakgrunden till Rosenbergdagarna

Konferensens namn knyter an till, och ska bygga vidare på, det arbete som gjorts av Erik respektive Mats Rosenberg. Deras insatser för naturen spänner över hundra år och har haft stor betydelse såväl regionalt som nationellt. Under konferensen kommer också Erik Rosenbergs pris delas ut - ett pris som funnits sedan 1976.

Erik Rosenberg

Det är ingen överdrift att säga att Eriks verksamhet som popularisator och skribent fick avgörande betydelse för framväxten av fågelskådandet som en folkrörelse i Sverige. Kanske var det han som gav upphov till begreppet "fågelskådare"? Som sådan blev han en legend framförallt i Närke, men genom sina böcker och populära radioprogram blev han känd även på riksplanet. Han debuterade i radio redan på 1920-talet och hans återkommande rapporter från markerna under fyra decennier samlade många lyssnare.

Tack vare sin auktoritet blev det i hög grad Rosenberg som fick ge uttryck åt oron i den skvicksilverdebatten på 1960-talet. För honom kändes det som en personlig tragedi att se hur vissa fågelarter hotades till sin existens, direkt eller sekundärt, av det betade utsädet. "Vart tog tornfalken vägen?" frågade han i en uppmärksam radiosändning 1963. Erik kunde berätta att av de 20-tal tornfalkspar som var bosatta kring Kvismaren 1957 fanns fem år senare inte ett enda kvar. Hans dämpade men osentimentala sätt att formulera sitt inlägg gjorde stark effekt. Den upprörda debatt som följde ledde i det långa loppet till en vändning när det gällde bruket av miljögifter och fick betydelse för att ett förbud mot kvicksilverbetat utsäde infördes 1966.

I Örebro hedras hans minne genom att Erik Rosenbergs väg är uppkallad efter honom. Närkes Ornitologiska Förening (tidigare var det Region Örebro län) utdelar årligen ett stipendium ur Stiftelsen Erik Rosenbergs naturvårdsfond. På sin 50-årsdag hedrades han av Svenska Naturskyddsföreningen med boken *Festskrift tillägnad Erik Rosenberg* (1952). En staty av Erik Rosenberg finns även utanför receptionen på USÖ.

Mats Rosenberg

Mats har varit kommunekolog i Örebro kommun under 25 år. Han har utvecklat kunskaper och praktiska tekniker inom återställande av natur och ligger bakom storskaliga restaureringar, t.ex. Oset-Rynningeviken, Kvismaren och Tysslingen. Efter pensioneringen arbetar han som konsult inom landskapsrestaurering.

Han har genom sitt livsverk drivit fram utvecklingen av praktiska åtgärder för landskapsrestaurering och har i sitt arbete lyckats med den svåra konsten att hjälpa naturen ta tillbaka av människans sargade och förstörda landskap.

Mats står bakom tekniker för bland annat återskapande av naturmiljöer, transplantation av ytskikt och täckning av deponier. Det tätortsnära naturreservatet Oset-Rynningeviken har han omvandlat från Örebros baksida till framsida.

Hans arbete har inspirerat många till att se att allt är möjligt, bara man vågar.

Här kan du lyssna till Hopajolas intervju med Mats, från jan 2023.

Hopajola 30 år!

Sedan 1994 har Hopajola arbetat för att värna och skydda biologiskt värdefull natur. Genom åren har den unika naturvårdsorganisationen spelat en viktig roll för Örebro läns natur, inte minst genom medfinansiering av bildandet för flera naturreservat.

Hyllningskonsert till naturen

Hopajola bjuder in till en gratis jubileumskonsert där vi hyllar naturen.

Lördag 16 november kl 16.00

Nikolaikyrkan, Örebro

Några kommande aktiviteter:

Kurs i Artportalen

Söndag 3 nov. Kl 10-14, Digerberget, Nora
Mer information finns på Hopajolas Facebook.

Bli en klimathjälte

- hjälp oss bygga mosspropp!

Två tillfällen ges, anmäl dig senast 30/9.

- Söndag 6 oktober
- Söndag 13 oktober

OBS! Anmäl dig genom att skanna QR-koden med mobilkameran.

Vad är en mosspropp?

En mosspropp innebär att man pluggar igen diken som människor tidigare grävt för att öka andelen produktiv skogs/jordbruksmark.

Visste du att..

- Fyra av Sveriges 30 största sjöar ligger delvis i Örebro län: Vättern, Hjälmaren, Skagern och Unden.
- I Örebro län finns totalt cirka 1 640 sjöar. De flesta sjöar är små, men cirka 125 sjöar är större än 1km². I länet fungerar de flesta av de större sjöarna som regleringsmagasin - dammar - till vattenkraftverk.
- Totalt täcker länets sjöar och vattendrag ungefär tolv procent av länets yta. Vatten från Örebro län rinner till de fyra stora sjöarna: Hjälmaren, Vättern, Mälaren och Väneren.
- På Närkeslätten beräknas cirka 90 procent av våtmarkerna ha dikats bort sedan början av 1800-talet.
- Många växter och djur är beroende av våtmarker och knappt ca 100 av de arter som finns i länet och som är kopplade till våtmarker är rödlistade.
- Trots minskade arealer våtmarker är Sverige ett av de mest våtmarksrika länderna i världen. Sverige kan därför sägas ha ett särskilt ansvar för våtmarker i Europa.
- Örebro läns yta består idag till ungefär sju procent av våtmarker inklusive sumpskogar. Den allra största delen återfinns i skogslandskapet och endast en liten del i jordbrukslandskapet.

Naturkunnig.se

Lär känna naturen – hemifrån!

Vill du lära dig mer om den svenska naturen?
Eller kanske bara testa din kunskaper?

Den **digitala utbildningen** läser du hemifrån och helt i din egen takt, helt **kostnadsfritt**.

Här kan du genomföra grundkurser, fördjupningskurser och fältkurser
– och till och med vidareutbilda dig till naturobservatör!

Utbildningen Naturkunnig.se är ett samarbete mellan Länsstyrelserna, Naturens kalender, SLU och Svensk Dagfjärilsövervakning. Länsstyrelsen Östergötland samordnar Naturkunnig och ansvarar för hemsidan. Huvudfinansör är Naturvårdsverket.

Skanna QR-koden med
mobilkameran.

